

CEM AKAŞ

Yazar, 50

Röportaj Özge Dinç / Fotoğraf Canan Yetişti Satkın

HAYATTAN NE ÖĞRENDİM?

• **Bugün kadın olmak zor** – geçmişte de zordu, uygulanan sistematik baskı ve şiddet nedeniyle, ama bugün zor olmasının asıl nedeni şu: Gelecek kadınların; bu gelecek için sabırla çalışmak zor. Y'de beni yola çıkaran bu çelişkiydi – kadınların bugünkü durumlarıyla gelecekteki durum arasındaki çelişki. Erkeklerin binlerce yıl boyunca kadınları tahakküm altına alabilmiş olması, bunun aynen devam edebileceğinin bir kanıtı değil.

• **Çok iyi erkek arkadaşlarım oldu,** onlarla güreşip boğuşmayı üniversite yıllarında bıraktım; kızlara not verip çetele tutmaktan ortaokulda sıkıldım; ilkokuldan sonra takım tutmaz olmuştum. Erkek olmanın zor yanı, erkek gibi davranmak zorunda olmak; bundan kurtulmak için epey uğraşmak gerekiyor. Avantajlı yanıysa kadınların daha iyi yerlere gelebilmesi için çaba göstermek istediğinizde yapabileceğiniz pek çok şey oluyor.

• **Almanya'dan döndüğümüzde** Türkiye'ye alışmakta gerçekten zorlandım. Sokakların tozuna toprağına uzun süre alışamadığımı hatırlıyorum. İlkokul birdeydim sanırım, sokakta yürürken önümdeki adamın elinde çakı gördüm, büyük bir vaveylayla annemlere anlattım, Almanya'da böyle bir şey olamazdı çünkü; onlarsa çok normal karşıladı, ona da şaşırdım.

• **Yazarlık ve çevirmenlik,** kitapların mekaniğine daha çok dikkat etmemi sağladı, "Ne yazmış" kadar "Nasıl yazmış"a da bakar oldum. Yayıncılık uğraşı, zevk için okuma kavramını benim için öldürdü diyebilirim.

• **Yazarlıkla ilgili tek bir şey söylemem gerekirse,** çok okuyun derdim. İnsanlar yüzyıllardır yazıyor. Bugün başvuru dosyaları arasında hâlâ 50 yıl öncesinin duyarlılığıyla yazılmış, temcit pilavı haline gelmiş hikâyeler okuyorum ve çığlık atasım geliyor.

• **Günlük akış içinde yazabilen şanslı insanlardan olamadım.** Genellikle tatillerde yazıyorum; öncesinde ayrıntılar çıkarıyorum, karakterlere çalışıyorum, katmanları belirliyorum. Sonra yoğun bir yazma dönemine giriyorum, günde beş-altı saat çalışıyorum, kendime günlük sayfa sayısı koyuyorum (beş defter sayfası, benim küçük yazımla).

• **Kitap fikri hiç olmayacak yerlerden geliyor genellikle;** bir gün Moda'da yürürken önümden kaslı deprem uzmanımız geçti mesela, "Bir insanın güçlü olduğunu bir bakışta anlıyoruz, çünkü kasları var," diye düşündüm, sonra "Aslında bir insanın zeki olduğunu da bir bakışta anlayabilsek ne komik olurdu," diye düşündüm, ardından "İnsanın zihinsel gelişkinliğini saptayan bir fotoğraf makinesi olsa, başının üstünde rengârenk ışıklar gösterse." diye düşündüm. Oradan *Sincaplı Gece*'nin fikri doğdu.

• **Bir defa imza günü yaptım,** Şişli'de bir sokakta 'kitap günleri' gibi bir etkinlik düzenlenmişti, üniversitedeydim. Kız arkadaşımı da götürdüm; bir saat öyle oturduk, sonra birileri halime acımış olacak ki bir dükkânın çırağı yanıma iki kitabımla geldi, "Abi imzalar mısın?" diye.

• **Oğuz Atay, Italo Calvino, Isaac Asimov,** Jorge Luis Borges, Julio Cortazar, Donald Barthelme, Anthony Burgess, Tomris Uyar, Ursula K. LeGuin, Kurt Vonnegut, Bilge Karasu. Edebiyatın, dilin ve dünyanın sınırlarını aramama yardımcı olmuş yazarlardır hepsi.

• **Cheesecake ve deniz mahsullü paella yapmayı severim,** sıkıştığımda yaptığım bir 'o.pu tiramisusu' vardır. Kendi kendime gitar çalıyorum, bir şeyler besteliyorum, resim yapıyorum.

• **Hiçbir kitabımı sevmiyorum,** hepsi eksik ve olmamış geliyor bana. Mecbur kalmazsam yazdıklarımı yayımlandıktan sonra bir daha okumam.

• **Yaptığınız şeyler** kendinizi tamamlamanızı sağlamaz. Eksik kişilerin tamamlanması diye bir şey yok. Kendinizi bilmeye başladığınız noktada tamamlanmış olup olmadığınızı bilirsiniz, sonrası da öyle devam eder.

• **Kısa vadedeki** işlerimde çok planlıyım ama beş yıl sonra kendinizi nerede görüyorsunuz sorusuna hiçbir zaman kapsamlı bir yanıtım olmadı.

• **Dünyanın en büyük sorunu,** evrendeki sonsuz enerjiyi kullanamıyor oluşumuz. Yaptığımız her şey kullanılabilir ve saklanabilir enerji miktarıyla kısıtlı; bu kısıtı aşabilirsek sorunlarımız komik birer sivilce takıntısına dönüşecek. Tabii o zaman gerçek sorunlarımız olmaya başlayacak.

• **En etkilendiğim albüm,** Simon ve Garfunkel'ın Central Park konseri albümü. Lisede Model Birleşmiş Milletler (MUN) için bizi La Hey'e yollamışlardı, harçlığıma kıyıp almıştım, gitar çalmaya yeni başladığım dönemdi ve Paul Simon bunun için ideal bir öğretmendir. Albümü ezbere bilirim – ezbere derken, şarkıların hepsinin konser yorumları, bütün soloları ve aralardaki konuşmaları, seyircilerin bağırmaları dahil.

• **Giyim konusunda** taklit ettiğim kimse olmadı, saçım da şekle girmez bir saç olduğu için kimseninkine özenemedim. Sevdiğim yazarların hepsi gibi yazmaya çalıştım egzersiz olarak, çok şey öğrendim bu sayede.

• **Dürüst, sakin, güçlü ve zeki insanları** seviyorum. Sınır tanımayan insanlardan kaçınıyorum genelde, aksi takdirde sınır bildirmek zorunda kalıyorum, bu da hoş olmuyor.

• **Kendimde değiştirmek istediğim birçok şey var:** Çalışmaktan daha az zevk alabilirdim. İnsanları ikna etme konusunda daha sabırlı olabilirim – anlattığımda hemen anlayıp kabul etmezlerse bozuluyorum. Telefonla aram hiç iyi olmadı; telefonda konuşma konusunda kendimi geliştirebilsem tanıdık tanımadık pek çok insanın mutlu olacağını biliyorum.

• **Beni en çok** zayıfların güçlüleri küstahça yenilgiye uğratması eğlendirir.

• **Aradığı yeri bulamamış bir müdavimim.** En mutlu olduğum yer evim.

• **'Silsile'nin senaryosu için** Ozan Açıktan'la 15 versiyon yaptık, çok şey öğrendim diyebilirim rahatlıkla. Bu sinema merakının bana en büyük katkısı insanları konuşturmadan ne demek istediklerini anlattırmanın önemini idrak etmem oldu. Bir sahne yazıyorsunuz, iki kişi var, biri bir şey istiyor, öbürü başka bir şey istiyor, hiç konuşmuyorlar ve biz bu gerilimi görüyoruz, sahne de tek sözcük edilmeden bitiyor. Müthiş.

• **Aklıma ilk gelen söz şu:** "One man's ceiling is another man's floor."

• **Esra'yı** *(eşi)* ilk gördüğüm günü tabii ki hatırlıyorum: Yapı Kredi Yayınları'nda editör olarak çalışmaya başlamıştı, ben yayın danışmanıydım o sırada. Çok zarif, duru, kendini geri çeken, bu dünyanın hırgürüyle hiç ilgisi olmayan biri. Öğle yemeğinde yanım boştu, Esra yanıma değil çaprazıma oturdu; "Kokuyor muyum?" diye sordum. Ona söylediğim ilk şey buydu; sanırım istediğim etkiyi yarattı.

• **Oğlum Can** üç yaşındaydı galiba, bir gün yolda yürüyorduk, durup dururken "İnsanlar için üzülüyorum." dedi. Aynı dönemde yolda gördüğü bütün Selpakçı yaşlılara ve müzisyenlere para vermeye başladı. Onun kadar merhametli olabilmeyi isterdim.

• **Uzun bir süre insanları 'kafalamaktan'** aşırı zevk aldım. Artık yapmıyorum.

• **Şu sıralar romanların romanı** bir roman üzerinde çalışıyorum.